

A Magyar Orvosi Könyvtárak Szövetsége

Idén márciusban választottak meg a Magyar Orvosi Könyvtárak Szövetsége (MOKSZ) elnökévé. Bár az azóta eltelt idő még rövid, mégis úgy érzem, hogy feljogosít a cikk írására az a tény, hogy a megalakulásától kezdve folyamatosan részt vettem a MOKSZ életében, és már több mint hét éve vagyok a vezetőség tagja.

Jövőre lesz húsz éve, hogy megalakult a MOKSZ, így a hazai könyvtáros szakmai szervezetek között még fiatalnak számít. Egy speciális kör – az orvosi, egészségügyi szakkönyvtárak – munkáját segíti, amely, szerintem, a szakkönyvtárak között különleges helyet foglal el. Hiszen ezek a könyvtárak sokrétű segítséget nyújtanak a betegellátásban, a kutatásban és az oktatásban is.

A MOKSZ esetében (is) az elnök személye és mindenkor munkahelye fontos szerepet játszik. Az elnöki feladatokat egyedül nem képes ellátni, sok, nem is apró, adminisztrációs feladat van, amihez rendszerint az aktuális elnök könyvtárának munkatársai nyújtanak segítséget. A MOKSZ-nak más, többnyire nagyobb szervezetekkel ellentétben, nincs olyan titkára, adminisztrációs személyzete, aki és amely csak a szervezettel foglalkozik. A MOKSZ vezetőségének valamennyi tagja társadalmi munkában végzi a feladatát. Ezért van például, hogy a honlapunk jelenleg még a Semmelweis Egyetem Központi Könyvtárának weboldaláról érhető el. (Itt szeretném megemlíteni, hogy idén leköszönt elnökünket, Vasas Líviát – aki három cikluson át képviselte elnökként a szervezetünket – tiszteletbeli elnökké választottuk márciusi közgyűlésünkön.)

A MOKSZ megalakulásának előzménye

A hálózati munka 1992-ben megszűnt a 20/1992. kormányrendelet hatására.¹ Köztudomású, hogy a könyvtárosok között nagy az összetartás, és talán különösen erős az orvosi könyvtárosok között. A jól működő orvosi könyvtári hálózat tagjai szakmai és együttműködési fórumokként funkcionáló országos és tájértekezleteken, tanfolyamokon vehettek részt már a '60-as évektől folyamatosan. A hálózati központ módszertani csoportja mindenben (többek között oktatás, szakfolyóirat megjelenítése, szaktanácsadás, központi nyilvántartások vezetése stb.) segítette a könyvtárosok munkáját. Ezt a szoros együttműködést hiányolva, szinte forradalmi hangulatban jött létre a MOKSZ. A megalakul-

ulásában a társszervezetek közül elsősorban a Magyar Könyvtárosok Egyesülete (MKE) nyújtott segítséget. Tény, hogy már 1988-ban az MKE Műszaki Könyvtáros Szekción belül megalakult egy orvosi könyvtárosi csoport. Az önálló szervezet megalakításának az igénye 1996-ra érett be. Budapesten, a Fővárosi Szent István Kórház könyvtárában és Debrecenben, a Kenézy Kórház könyvtárában folytak az előkészítő tanácskozások. 1996. október 16-án a SOTE Központi Könyvtárában 120 könyvtár 200 munkatársának részvétele mellett negyven könyvtár képviselője alapította meg a Magyar Orvosi Könyvtárak Szövetségét.²

Rendezvények, konferenciák

A MOKSZ a régi hálózati központ feladataiból többet is átvett, így például a szakmai fórumként működő folyóirat megjelenítése, továbbképzések és konferenciák szervezése.

Alapszabályunkban is szerepel a továbbképzések szervezése. Egy konferencia a legjobb terepe a szakma újdonságaival való megismerkedésnek. Az orvosi könyvtárosok – különösen a kórházi könyvtárosok – többsége ritkán vagy egyáltalán nem jut el a többségében térítéses képzésekre. A szakma legfrissebb eredményeiről, új szolgáltatásokról a MOKSZ rendezvényein tájékozódhatnak a könyvtárosok. A rendezvények ideje alatt természetesen a személyes kapcsolatok építése is nagymértékben hozzájárul ahhoz, hogy a könyvtárosok teljesíteni tudják az információért, dokumentumokért hozzájuk forduló egészségügyi szakemberek kéréseit.

Kiemelkedő jelentőségű volt a 2004 és 2014 között tizenegyszer megrendezett *Informatio Medicata* többnapos konferencia, amely később, 2010-től *ISIM – Informatio Scientifica – Informatio Medicata* nevet kapta. A társszervező, a Semmelweis Egyetem Központi Könyvtárát, Vasas Livia és munkatársainak áldozatos munkáját csak dicsérni lehet, amit a konferencia szervezésével, lebonyolításával végeztek. A konferenciák általában egy-egy jelentős, aktuális témakör (például 2008: gyógyszeres kezelés és prevenció; 2012: hazai és nemzetközi innovációs és kutatásfejlesztési törekvések) köré szervezett magyar és angol nyelvű előadásokból álltak, amelyeket plenáris és szekcióüléseken hallgathattak meg a résztvevők. Ugyanakkor jelentős számban kiállítók, szakkiadók és tartalomterjesztők képviselői is mindig jelen voltak. Többségük workshopot, tréninget is szervezett, ahol a legújabb adatbázisokkal, szolgáltatásokkal lehetett közelebbről megismerkedni. Röviden: ezeken a rendezvényeken tényleg lehetett tanulni, sok hasznos információra szert tenni, és megismerkedni személyesen is a szakma képviselőivel. Minden konferencia zárónapján került sor a MOKSZ közgyűlésre. Ezeken a közgyűléseken – a könyvtáros szakmai szervezetek életében egyedülálló módon – mindig köszöntjük a jubiláló kollégáinkat (5 évestől kezdve, de már előfordult, hogy 50 évet könyvtárosként dolgozó munkatársat is köszönthettünk). A jubilálók emléklapot és jelképes ajándékot kapnak. Ez olyan gesztus, aminek mindenki örül. Úgy véljük, legalább egymást becsüljük meg!

Ezen túl mindig volt társasági program is a konferenciákon, ahol kötetlenül lehetett beszélgetni.

A MOKSZ folyamatosan szoros kapcsolatot tart a nyugdíjas kollegákkal, így a konferencia nulladik napján rendszeresen nyugdíjas találkozóra került sor.

Idén nem rendeztük meg az ISIM-et, és a jövőben is más jellegű konferenciákat fogunk tartani. Szerényebb keretek között, egynapos rendezvények megtartását tervezzük. Idén márciusban az *Egészség-Információ-Könyvtár* címmel – szerénytelenség nélkül mondhatom – nagyszerű konferenciát szerveztünk. A siker elsősorban a kiváló előadóknak (csak néhány nevet emelek ki: Klebovich Imre, Hajnal-Ward Judit, Surján György, Beke Gabriella) volt köszönhető. (Az előadások elérhetőek a MOKSZ honlapján, illetve a legtöbb már olvasható cikk formájában az *Orvosi Könyvtárak* idei 2. és 3. számában.) Jövő tavasszal pedig az *Egészség-Információ-Könyvtár* második konferenciája megszervezésére kerül sor, ennek központi témája a mentálhigiéne lesz.

Fontos, aktuális témákban szeretnénk még egynapos képzéseket tartani. Szeptemberben az MTA Könyvtár segítségével szerveztünk egy MTMT-képzést, amelynek folytatására novemberben kerül sor. A nagy érdeklődésre való tekintettel a képzést egy másik időpontban is megszervezzük.

A MOKSZ folyóirata, az Orvosi Könyvtárak³

Az Országos Orvostudományi Könyvtár és Dokumentációs Központ, az orvostudományi könyvtári hálózati központjaként adta ki az *Orvosi könyvtáros* folyóiratot 1961 és 2001 között, éspedig negyedévente. A folyóirat 1994-1999 között szünetelt, illetve 2000-ben csak két száma látott napvilágot, végül 2001-ben az 1. szám után meg is szűnt. Ezt próbálta pótolni a MOKSZ először a 2008-ig megjelenő hírlevelekkel, majd 2009-től *Orvosi Könyvtárak* címmel megjelenő folyóirattal, amely már ISSN számot is kapott, és fokozatosan peer review folyóirattá vált. Minden számban megjelentet eredeti közleményt, amelyet a *Magyar Orvosi Bibliográfia* is feltár. Az utóbbi években inkább elektronikus folyóiratnak mondhatjuk, mindössze 50 nyomtatott példányban jelenik meg, főleg a nyugdíjasok miatt; azoknak, akik nem rendelkeznek e-mail címmel, nyomtatott formában juttatjuk el a folyóiratot.

Az *Orvosi Könyvtárak* továbbra is fontos feladatának tartja a híradást, olyan hasznos információk megosztását, amik nélkülözhetetlenek az ágazatban dolgozók számára. A MOKSZ éves beszámolóí is mindig olvashatók a folyóiratban. Fontos rovatnak tartom a *Névjegy*t, ahol az új kollegák sokoldalúan mutatkozhatnak be. Nem is gondolnánk, milyen sok kreatív munkatárs dolgozik könyvtárosként; van, aki fest, csipkét ver, kórusban énekel, verset ír vagy aktívan sportol. Az orvosi könyvtárak túlélését szolgálja egy új rovat, amely az *Ötletbörze* nevet viseli.

Új, önálló weboldalunk kialakításán már dolgozunk, amely a folyamatos kapcsolattartást szolgálja majd, ahogy az is, hogy a Facebookon⁴ is elérhetőek vagyunk, és a MOKSZ saját e-mail címmel is rendelkezik már.

A sors különösen játékosan érzem, hogy az orvosi könyvtárak hálózati központjaként működő könyvtár jogutódját (ÁEEK Országos Egészségtudományi Szakkönyvtár) vezethetem, és egyúttal a MOKSZ elnöke is én lettem. A könyvtárunk, amióta a GYEMSZI, majd az ÁEEK felügyelete alá kerültek a kórházak, különös gondot fordít arra, hogy a kórházi könyvtárak és könyvtárosok munkáját segítse, koordinálja. 2013-ban országos együttműködés keretében negyven kórház könyvtárába került azonos integrált könyvtári rendszer. Létrehoztuk a kórházi könyvtárak közös katalógusát, így a kórházak és a mi

könyvtárunk katalógusa egy webhelyen és egyszerre kereshető.⁵ 2014-ben a MOKSZ-szal közösen több online forráshoz próbáhozáférést, trialt szerveztünk.

Szerencsére kapok visszajelzéseket, többnyire akkor, amikor az *Orvosi Könyvtárak* új számainak megjelenéséről minden tagkönyvtárat és nyugdíjast kiértesítek. Telefonon, levélben és e-mailben is érkeznek válaszok, pozitív reakciók az eddig elvégzett munkánkra. Ezért érdemes vállalni a társadalmi munkát!

JEGYZETEK

1. Palotai Mária: Korszakok egy könyvtár életében. Az Orvostudományi Dokumentációs Központtól az Egészségügyi Stratégiai Kutatóintézetig = Tudományos és Műszaki Tájékoztató, 52. évf. 2005. 7-8. sz. 357.p.
2. Freisinger Jenő: 50 év az egészségügy szolgálatában. Az orvosi-egészségügyi könyvtárhálózat történetének tendenciái. In: Könyvtárak 50 éve az egészségügy szolgálatában. Jubileumi emlékkönyv. Bp. MOKSZ, 1999. 19-20. p.
3. <http://lib.semmelweis.hu/moksz/orvosik.htm>
4. <https://www.facebook.com/orvosikvrtarak>
5. <http://kozkat.gyemszi.hu/>

Palotai Mária

